

Ekonomika EÚ

Ekonomické a hospodárske záležitosti
Európskej únie

máj – jún 2024

Obsah

1. 20 rokov Slovenska od vstupu do únie
2. Voľby do Európskeho parlamentu
3. Digitálne financie
4. Európsky semester
5. Ceny poľnohospodárskych produktov
6. Strategické suroviny
7. Inflácia
8. Ekonomická prognóza
9. Rýchly prehľad tém

20 rokov Slovenska od vstupu do únie

Podľa prieskumu Eurobarometra sa v priemere 79 % občanov žijúcich v členských štátoch, ktoré vstúpili do EÚ pred 20 rokmi, domnieva, že ich krajina mala z členstva v EÚ prospech. Do EÚ s nami vstúpili Cyprus, Česko, Estónsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Poľsko a Slovinsko.

Ekonomické prínosy, ktoré vyplývajú z členstva zhrnula Národná banka Slovenska v troch blokoch:

- priame platby z EÚ a ich dopad na ekonomický rast,
- náklady financovania verejného dlhu,
- vplyv medzinárodného obchodu a jeho pridanej hodnoty na ekonomiku a životnú úroveň.

Viac informácií [Analytická štúdia NBS](#).

V rokoch 2004 až 2022 smerovalo na Slovensko viac ako 36 miliárd, s financovaním cez Plán obnovy a odolnosti sa táto suma zvýši na 38 miliárd EUR.

Graf: Rada pre rozpočtovú zodpovednosť, autor Martin Šuster.

V rámci programového obdobia 2021 – 2027 je možné vyčerpať 13 miliárd EUR.

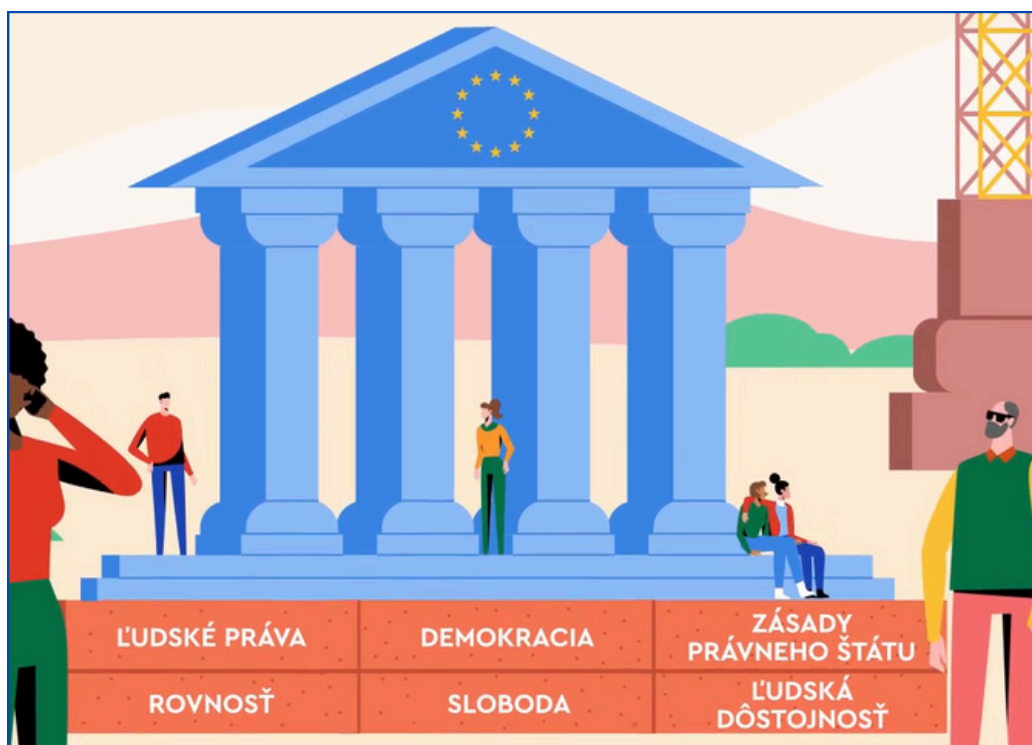
Fond	Kategória regiónov	Spolu
EFRR	Viac rozvinuté	493,476,516.00
EFRR	Menej rozvinuté	6,812,132,513.00
Spolu EFRR		7,305,609,029.00
ESF+	Viac rozvinuté	50,000,000.00
ESF+	Menej rozvinuté	2,306,298,319.00
Spolu ESF+		2,356,298,319.00
FST - Zdroje podľa článku 3 nariadenia o FST	Menej rozvinuté	200,992,341.00
FST - Zdroje podľa článku 4 nariadenia o FST	Menej rozvinuté	258,026,660.00
Spolu FST		459,019,001.00
Kohézny fond		2,472,808,584.00
Spolu		12,593,734,933.00

Tabuľka: Program Slovensko. Viac informácií [tu](#).

20 rokov Slovenska od vstupu do únie

- Od vstupu do EÚ sa v týchto desiatich členských štátoch zvýšil objem recyklácie komunálneho odpadu. Slovensko, Litva, Slovinsko a Lotyšsko a ďalší od roku 2004 do roku 2022 zaznamenali nárast miery recyklácie o viac než 40 percentuálnych bodov.
- **Slovenská ekonomika vzrástla o 80 %.**
- Hospodárstva desiatich členských štátov, ktoré pristúpili k EÚ v roku 2004, zaznamenali udržateľný hospodársky rast: v Estónsku bola priemerná ročná miera rastu **hrubého národného dôchodku** vyššia ako 8 %, zatiaľ čo Poľsko, **Slovensko**, Malta a Lotyšsko rástli v **priemere o viac ako 7 %**.
- Prístup k väčšiemu jednotnému trhu sa pre európske priemyselné odvetvia ukázal ako prínosný. V rokoch 2004 až 2022 **Slovensko zdvojnásobilo svoju výrobu základných kovov**, zatiaľ čo Česko viac než zdvojnásobilo svoju výrobu papierenských výrobkov.
- **Miera zamestnanosti** v štáte sa zvýšila zo 64 % v roku 2004 na 77 % v roku 2022.
- **Prijali sme spoločnú menu.**
- **Získali sme nové práva, sme Slováci a Európania.**

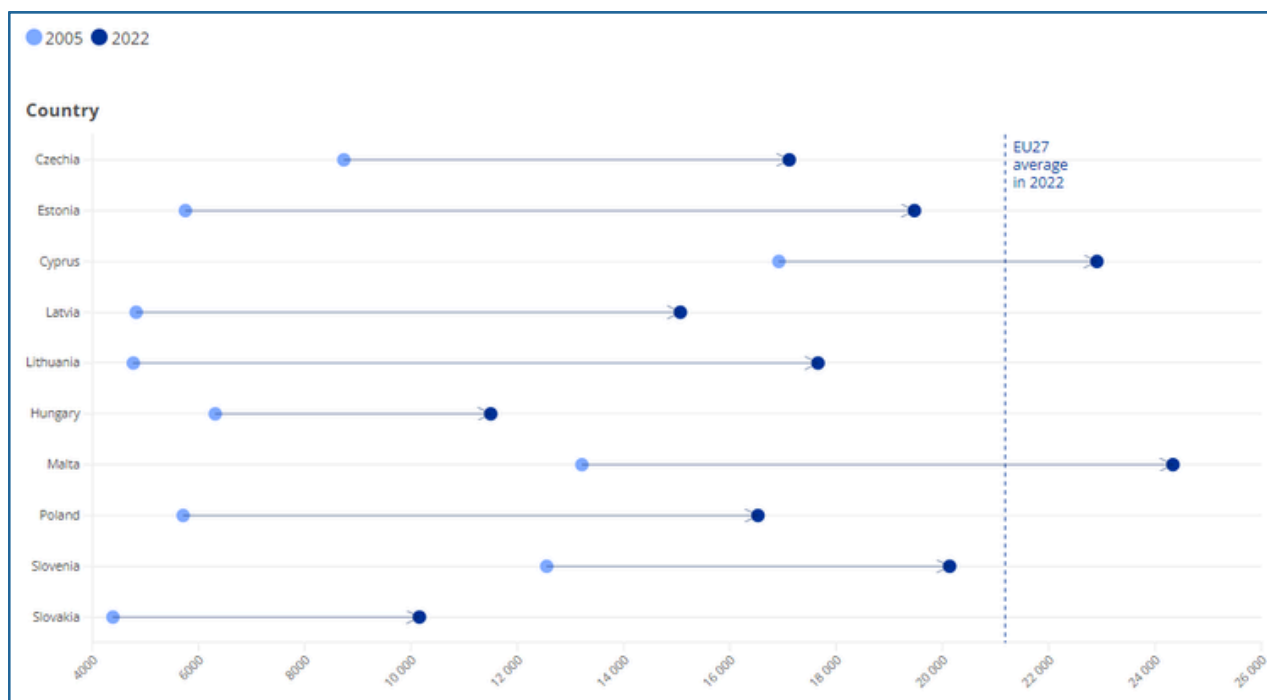
Viac informácií: [20 rokov spolu – 20 rokov členstva v EÚ.](#)

Porovnanie rozdielu v príjmoch pred a po vstupe do EÚ

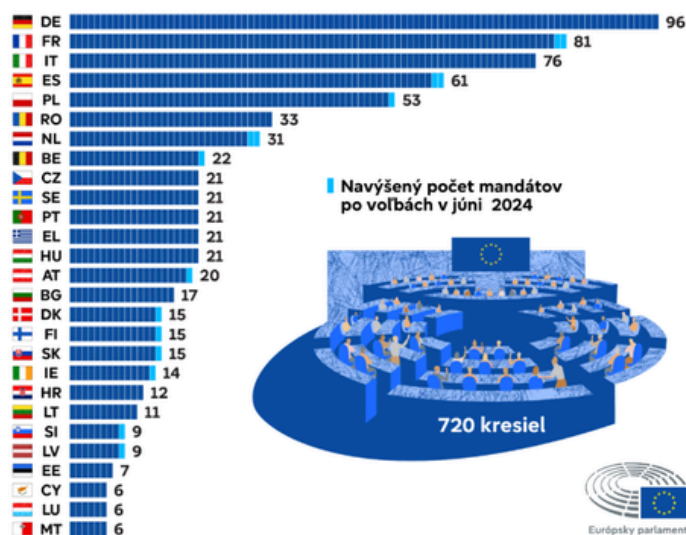
Tento graf ukazuje, ako sa zmenil príjem v štátoch EÚ10 medzi rokmi 2005 a 2022, poskytuje porovnanie s priemerom EÚ27 v roku 2022. Príjem sa meria v parite kúpnej sily PPS, čo umožňuje lepšiu porovnateľnosť skutočnej životnej úrovne. Teoreticky môže jedna PPS kúpiť rovnaké množstvo tovarov a služieb v každom štáte.

Dáta [Eurostat](#).

Počet poslancov Európskeho parlamentu v roku 2024

Rozdelenie kresiel v Európskom parlamente podľa krajín pre obdobie 2024–2029

Novozvolení poslanci za Slovensko

1	Monika	Beňová	SMER - sociálna demokracia
2	Ľuboš	Blaha	SMER - sociálna demokracia
3	Veronika	Cifrová Ostrihoňová	Progresívne Slovensko
4	Martin	Hojšík	Progresívne Slovensko
5	Erik	Kaliňák	SMER - sociálna demokracia
6	Ľubica	Karvašová	Progresívne Slovensko
7	Judita	Laššáková	SMER - sociálna demokracia
8	Miriám	Lexmann	Kresťanskodemokratické hnutie
9	Milan	Mazurek	REPUBLIKA
10	Ľudovít	Ódor	Progresívne Slovensko
11	Branislav	Ondruš	HLAS - sociálna demokracia
12	Katarína	Roth Neveďalová	SMER - sociálna demokracia
13	Milan	Uhrík	REPUBLIKA
14	Michal	Wieżik	Progresívne Slovensko
15	Lucia	Yar	Progresívne Slovensko

Volebná účasť: Európska únia ako celok 51,06 %.

Účasť v rámci V4: Česko 36,45 %; Maďarsko 59,46 %; Poľsko 40,65 %; Slovensko 34,38 %.

Viac informácií [Európsky parlament](#).

Digitálne financie

Myšlienka regulačného prístupu EÚ spočíva v poskytnutí zdravého regulačného rámca, homogénneho v celej EÚ. Na tento účel Európska komisia spolu s európskymi orgánmi dohľadu a Európskou centrálnou bankou pravidelne preskúmava regulačný rámec EÚ a kontroluje jeho schopnosť čeliť týmto rizikám a potenciálnym potrebám zásahu. V roku 2020 Komisia predložila hlavnú stratégiu digitálneho financovania s cieľom poskytnúť spoľahlivý regulačný rámec a rámec dohľadu na úrovni EÚ v mnohých oblastiach digitálneho financovania. EÚ už prijala nové zákony vyplývajúce z tejto iniciatívy.

Nariadenie o trhoch s kryptomenami vytvára nové právne prostredie pre „mince“ založené na DLT so stabilnou hodnotou („stablecoin“); ďalšie nariadenie poskytne rámec na monitorovanie a kontrolu digitálnej prevádzkovej odolnosti pre finančný sektor.

V oblasti otvorených financií a digitálneho eura prebieha viac legislatívnych postupov. Navrhujú sa nové smernice, ako je napríklad zriadenie „jednotnej účtovnej knihy“, aby sa zjednodušili prevody medzi nástrojmi pomocou rôznych trhových infraštruktúr DLT.

Viac informácií [tu](#).

Európsky semester

Európska komisia poskytla štátom EÚ politické usmernenia v rámci jarného balíka európskeho semestra 2024

Európsky semester je každoročný proces, ktorý pomáha identifikovať najnaliehavejšie hospodárske a sociálne výzvy, ktorým štáty čelia.

Slovensku na roky 2024 a 2025 odporúča prijať nasledujúce opatrenia:

- Včas predložiť strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. V súlade s požiadavkami reformovaného Paktu stability a rastu obmedziť rast čistých výdavkov v roku 2025 na mieru zodpovedajúcu znižovaniu deficitu verejných financií smerom k referenčnej hodnote 3 % HDP stanovenej v zmluve a udržaniu verejného dlhu na obozretnej úrovni.
- Zefektívniť daňový mix, a to aj znížením prekážok na trhu práce a rovnako aj intenzívnejším využívaním environmentálneho a opakovaného zdaňovania nehnuteľností.
- Znížiť nákladné výdavkové opatrenia, a to aj vykonávaním revízií výdavkov. Pokračovať v posilňovaní dodržiavania daňových predpisov vrátane ďalšej digitalizácie daňovej správy. Znížiť riziká súvisiace so zadlžením domácností podporou ponuky bývania a expanziou trhu s prenájmom.
- Posilniť administratívne kapacity na riadenie eurofondov, urýchliť investície a udržať dynamiku pri implementácii reforiem. Je potrebné riešiť vznikajúce oneskorenia, aby sa podarilo ukončiť reformy z Plánu obnovy do roku 2026.
- Urýchliť implementáciu programu kohéznej politiky a prijímať lepšie opatrenia smerom k investíciám trvalo udržateľného rozvoja.
- Posilniť nezávislosť a integritu súdnictva, zabezpečiť účinné vyšetrowanie v prípadoch trestných činov korupcie. Rovnako tak zabezpečiť hospodársku súťaž v procesoch verejného riadenia.
- Dokončiť zonáciu chránených území, posilniť odpadové a obehové hospodárstvo.
- Vo vyučovacom procese posilniť vedomosť základných zručností najmä u detí z marginalizovaných skupín.

Viac informácií [tu](#).

Ceny poľnohospodárskych produktov v prvom štvrtroku 2024 klesajú

Výrazný pokles zaznamenali priemerné ceny obilnín o 28 %.

Ceny mlieka klesli o 12 %, vajec a priemyselných plodín (olejiny, strukoviny, surový tabak, cukrová repa a iné) o 10 % a čerstvej zeleniny o 6 % (v rámci čoho došlo najmä k prudkému poklesu cien paradajok o 33 %).

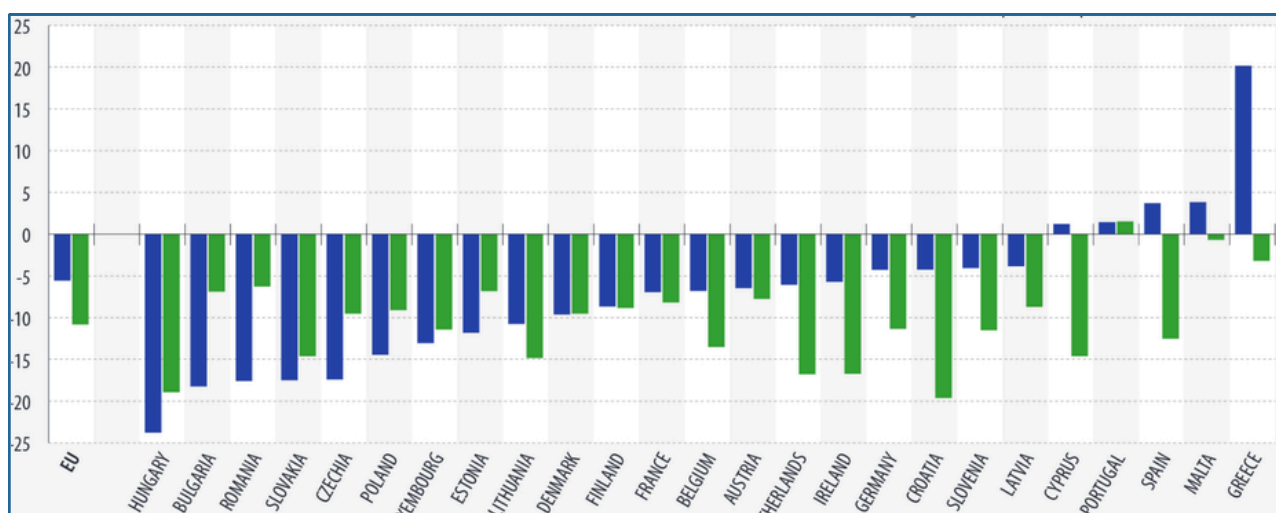
Priemerná cena zemiakov sa naopak zvýšila o 22 % a ceny čerstvého ovocia o 20 %. Spomedzi vstupov nesúvisiacich s investíciami najvýraznejšie klesali ceny hnojív a zúrodňovačov pôdy (-31 %), krmív (-16 %) a energií a mazív (-12 %).

Na národnej úrovni väčšina krajín EÚ (21 z 25 s dostupnými údajmi) zaznamenala v prvom štvrtroku 2024 pokles cien poľnohospodárskej produkcie v porovnaní s rovnakým štvrtrokom 2023. Najvýraznejšie poklesy cien boli v Maďarsku (-24 %), Bulharsku a Rumunsku (obe -18 %) a Slovensko a Česko (obe -17 %).

Naopak, ceny vzrástli v 5 južných štátoch EÚ; najvýraznejšie vzrástli v Grécku (+20 %), pričom miernejšie nárasty zaznamenali Malta a Španielsko (+4 %) a Portugalsko a Cyprus (+1 %).

Viac informácií [tu](#).

Graf: Porovnanie zmien štvrťročných indexov cien poľnohospodárskych produktov, v prvom štvrtroku 2024 a v prvom štvrtroku 2023.

Dáta Eurostat. Viac informácií [tu](#).

Kľúčové suroviny EÚ pôsobia na budúcnosť dodávateľských reťazcov EÚ

Svetová mapa hlavných dodávateľov: Čína je najväčším svetovým dodávateľom pre väčšinu strategických surovín vrátane barytu, bizmutu, gália, germánia, horčíka, prírodného grafitu, všetkých vzácnych zemín, volfrám a vanád.

Dodávky sa získavajú aj z EÚ: napr. koksovateľné uhlie a meď z Poľska, arzén z Belgicka, hafnium z Francúzska, stroncium zo Španielska alebo nikel z Fínska.

Udržanie zelenej a digitálnej transformácie a dosiahnutie strategickej autonómie závisí vo veľkej miere od spoľahlivého, bezpečného a odolného prístupu ku kritickým surovinám. Komisia 16. marca 2023 predložila návrh nariadenia, zaviedla koncepciu strategických surovín.

Všeobecným cieľom navrhovaného nariadenia bolo zlepšiť fungovanie jednotného trhu vytvorením rámca na zabezpečenie prístupu EÚ k bezpečným a udržateľným dodávkam týchto surovín. Nariadenie sleduje štyri konkrétne ciele:

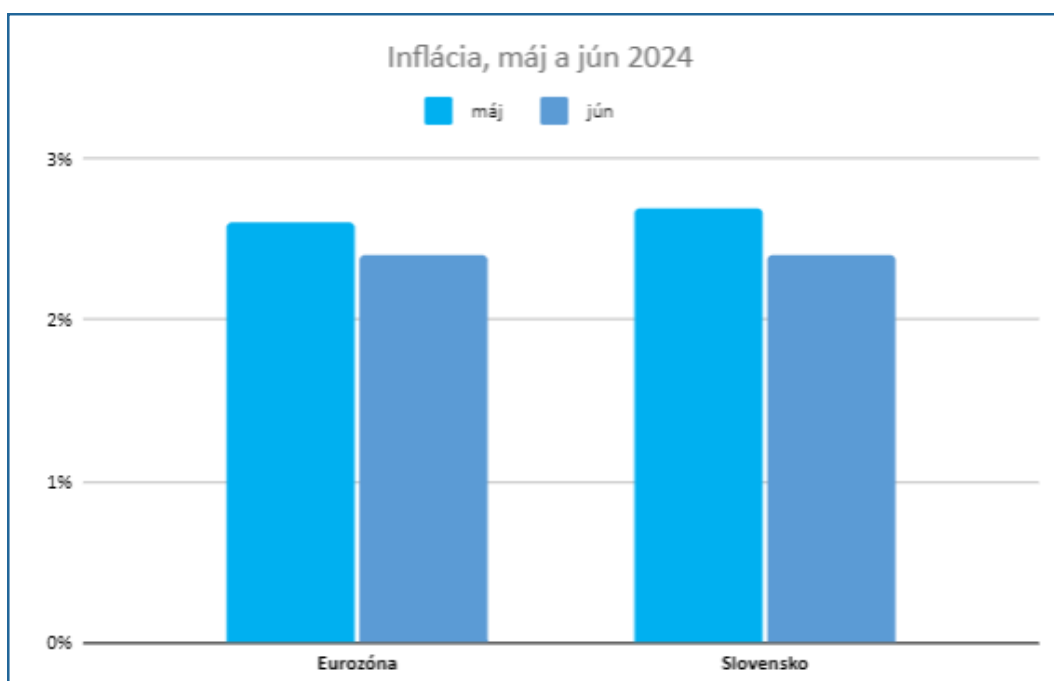
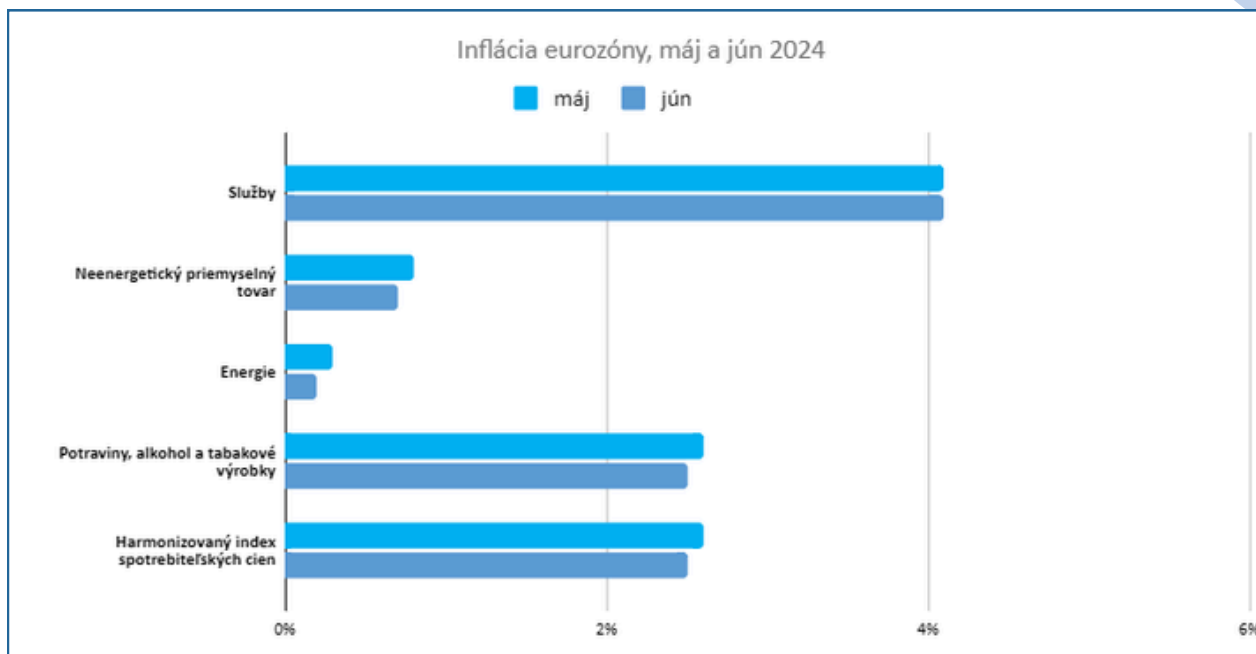
- posilnenie celého hodnotového reťazca,
- diverzifikácia dovozu do EÚ (tak, aby do roku 2030 žiadna tretia krajina neposkytovala viac ako 65 % ročnej spotreby EÚ každej strategickej suroviny),
- zlepšenie schopnosti EÚ monitorovať a znižovať riziko dodávok,
- zabezpečenie voľného pohybu a produktov obsahujúcich uvedených na trh EÚ a zabezpečenie vysokej úrovne ochrany životného prostredia zlepšením ich obehovosti a udržateľnosti.

Parlament a Rada dosiahli 13. novembra 2023 predbežnú dohodu o návrhu. Nariadenie bolo uverejnené v úradnom vestníku 3. mája 2024 a nadobudlo účinnosť 23. mája 2024.

Viac informácií [tu](#). Zdroj infografiky: [Európska rada](#).

Odhadovaná inflácia eurozóny za máj a jún 2024

Eurostat, odhadovaná inflácia máj a jún

Najnovšia makroekonomická prognóza EÚ

Kľúčové figúry

HDP

EÚ:

2023: **0,4 %**2024: **1,0 %**2025: **1,6 %**

Eurozóna:

2023: **0,4 %**2024: **0,8 %**2025: **1,4 %**

Inflácia

EÚ:

2023: **6,4 %**2024: **2,7 %**2025: **2,2 %**

Eurozóna:

2023: **5,4 %**2024: **2,5 %**2025: **2,1 %**

Deficit

EÚ:

2023: **-3,5 %**2024: **-3,0 %**2025: **-2,9 %**

Eurozóna:

2023: **-3,6 %**2024: **-3,0 %**2025: **-2,8 %**

Nezamestnanosť

EÚ:

2023: **6,1 %**2024: **6,1 %**2025: **6,0 %**

Eurozóna:

2023: **6,6 %**2024: **6,6 %**2025: **6,5 %**

Najnovšia makroekonomická prognóza Slovensko

Ukazovatele	2023	2024	2025
rast HDP (% , medziročne)	1,6	2,2	2,9
Inflácia (% , medziročne)	11,0	3,1	3,6
Nezamestnanosť (%)	5,8	5,4	5,2
Saldo verejných financií (% HDP)	-4,9	-5,9	-5,4
Hrubý verejný dlh (% HDP)	56,0	58,5	59,9
Zostatok bežného účtu (% HDP)	-0,7	-2,0	-2,5

Výhľad rastu je poháňaný predovšetkým spotrebou a investíciami.

Dopyt po pracovnej sile by mal zostať silný na napätom trhu práce.

Inflačné tlaky sa zmierňujú, no naďalej sú výrazné.

Rozpočtový deficit dosiahne vrchol v roku 2024.

Predpokladá sa, že HDP vzrastie v roku 2024 o 2,2 %. V roku 2025 by malo HDP dosiahnuť 2,9 % podporované domácim dopytom. Očakáva sa, že inflácia sa v tomto roku výrazne spomalí na 3,1 %, ale v roku 2025 sa zvýši na 3,6 % v dôsledku očakávanej konvergencie cien energií k trhovým úrovniam. Uprostred napätého trhu práce sa reálne mzdy budú zvyšovať. Deficit verejných financií sa v roku 2024 podľa odhadov zvýši na 5,9 % HDP a potom sa v roku 2025 mierne zníži na 5,4 %.

Viac informácií [tu](#) a [tu](#).

**Financovanie európskych
priorít v roku 2025**

Komisia predložila návrh rozpočtu EÚ na rok 2025 vo výške takmer 200 miliárd EUR, ktorý dopĺňa plán obnovy NextGenerationEU v hodnote 72 miliárd EUR. Návrh Komisie následne prerokujú a prijímú Európsky parlament a Rada EÚ.

Bude sa z nich financovať zelená a digitálna transformácia, vytváranie pracovných miest a podpora EÚ pre Ukrajinu. Zároveň pomôžu riešiť migračné výzvy a krízu na Blízkom východe. Posilnia aj našu schopnosť reagovať na prírodné katastrofy a podporia kľúčové kritické technológie.

Viac informácií [tu](#).

Kto žiada o úver?

Nedávny prudký nárast žiadostí o úver je spôsobený najmä domácnosťami z nižšej polovice distribúcie príjmov, najmä tými, ktoré žiadajú o spotrebiteľský úver. Tento posun v skladbe žiadostí o úver mohol spôsobiť, že banky vnímali úverové riziko ako vyššie a zvýšila sa aj miera zamietnutia hypoték a spotrebiteľských úverov. Celkovo pozorovania, ktoré dokumentuje ECB, prispievajú k pochopeniu toho, ako sa súčasný cyklus sprísňovania prenáša na rôzne skupiny domácností, pokiaľ ide o ich účasť na úverovom trhu.

Viac informácií [tu](#).

**Smernica o energetickej
hospodárnosti budov**

Prepracované znenie smernice o energetickej hospodárnosti budov bolo navrhnuté tak, aby urýchlilo renováciu budov, znížilo spotrebu energie a podporilo využívanie obnoviteľnej energie v budovách. Tieto opatrenia by mali pomôcť EÚ dosiahnuť jej cieľ čistého zníženia emisií skleníkových plynov o 55 % do roku 2030 ako odrazový mostík k dosiahnutiu klimatickej neutrality do roku 2050.

Viac informácií [tu](#).

Európska rada, 27. júna 2024

Lídri rozhodli o troch najvyšších pozíciách pre nadchádzajúci inštitucionálny cyklus. V súlade s úlohou Európskej rady stanovenou v Zmluve o Európskej únii vedúci predstavitelia rozhodli nasledovne:

- zvolili Antónia Costu za predsedu Európskej rady
- navrhli Ursulu von der Leyen za kandidátku na predsedníčku Európskej komisie
- Kaju Kallas považujú za vhodného kandidáta na vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku.

Viac informácií [tu](#).

Text: Mgr. Dominika Pazderová, Parlamentný inštitút

Obrazový a fotografický materiál:

- obr. str. 1: Facebook NR SR <https://www.facebook.com/photo/?fbid=906198324881921&set=pcb.906199348215152>
- tabuľka str. 2: RRZ: <https://www.rrz.sk/co-nam-dalo-20-rokov-v-eu/>
- obr. str. 3: https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/what-are-eu-values_B01-ESN-210315
- obr. str. 4: <https://www.europarl.europa.eu/topics/sk/article/20180126STO94114/europsky-parlament-2024-2029-pocet-poslancov-za-jednotlive-krajiny-eu>
- tabuľka str. 5. Mandáty pridelené politickým subjektom.
https://volby.statistics.sk/ep/ep2024/sk/mandaty_strany.html

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál neprešiel jazykovou úpravou

© Parlamentný inštitút
júl 2024

pi@nrsr.sk

parlamentny_institut